

Star for Life

Effektrapport 2024

Star for Lifes innsamlingsstiftelse
org nummer 802425-7134

(økonomisk rapportering avser senaste bokslutet d.v.s. 2024)

Effektrapport 2024

Kort om vår organisation

Star for Life startade sin verksamhet i Sydafrika 2005. Det innebär att våren 2025 firades vårt 20-årsjubileum. Just det faktum att vi är i vårt 20:e verksamhetsår visar på en bärande princip i vårt arbete: ett långsiktigt engagemang krävs för att nå framgång.

Arbetet påbörjades 2005 av entreprenörsparet Christin och Dan Olofsson som hade startat en verksamhet i landet. De kunde med egna ögon bevittna effekterna av aids epidemin. De valde därför att inleda ett projekt på en lokal skola. De samlade pedagoger, musiker och skolledare för att skapa ett koncept som skulle stärka ungdomars motivation och självkänsla. Detta koncept har under denna 20-årsperiod vidareutvecklats på en mängd plan och används numera inom såväl "primary"- som "secondary education" i flera länder.

Star for Life är en insamlingsstiftelse med säte i Sverige med ändamålet att samla in pengar till behövande barn i Afrika. Stiftelsens ändamål enligt stadgarna är att genom utbildningsverksamhet befrämja en sund livsstil och medvetenhet bland ungdomar och lärare.

Coacher som är utbildade i Star for Lifes koncept arbetar inom det befintliga skolväsendet för att ge barn och unga redskap för att själva kunna ta ansvar för sina liv, hälsa och sexualitet och stärka och motivera ungdomarna i deras skolarbete.

För att fullgöra ändamålet ges pengar från den svenska organisationen till Star for Life i Sydafrika, Namibia och Tanzania. Dessa organisationer har tillstånd att verka inom varje lands utbildningsväsende. Ett skriftligt avtal mellan de olika ländernas Star for Life-organisationer reglerar hur skänkta medel används. Den svenska stiftelsen har också styrelserepresentation i varje land. Företrädare för stiftelsen besöker regelbundet verksamheten i Afrika.

Idag bedriver vi verksamhet i cirka 90 primary- och high schools i Sydafrika, Namibia och Tanzania. För närvarande går cirka 87 000 elever i en Star for Life-skola. Vi har också två mobila hälsokliniker i Sydafrika och Namibia. Cirka 540 000 elever har gått igenom vårt program under dessa 20 år.

1. Vad arbetar vi för?

I insamlingsstiftelsens stadgar framgår som nämnts ovan ändamålet för stiftelsen: Vi ska "befrämja medvetenhet om farorna med hiv/aids och fördelarna med en sund livsstil bland elever i företrädesvis åldrarna 13–20 år på skolor i Sydafrika och andra afrikanska länder genom främst bidrag till uppfostnings- och utbildningsverksamhet och utbildning av lärare och ledare". Att "befrämja medvetenhet om farorna med hiv/aids" samt befrämja en "sund livsstil" innebär att vi arbetar med såväl hälsoinformation samt motivationsarbete bland skolelever i berörda länder.

Sammanfattningsvis kan vi således konstatera att vi skall arbeta med utbildningsinsatser bland elever, lärare och skolledare i Afrika.

2. Vilka insatser har gjorts och på vilket sätt?

Star for Life har som nämnt skapat ett eget koncept för att stärka elevernas självkänsla. Vi genomför:

- Workshops med större grupper av elever
- Traditionella lektioner
- Individuella samtal

Vår metodik och våra pedagogiska insatser har sitt ursprung i vad som kallas Socialt och emotionellt lärande (SEL). Det är ett samlingsnamn för insatser där man lär ut sociala och emotionella färdigheter, förutom traditionella ämnesteoritiska kunskaper. De tankar som ligger till grund för SEL är kognitiva (= har sin grund i tänkande och kunskap) utvecklingsteorier, social inlärningsteori och kognitiva beteendetekniker. En effekt av detta lärande kan vara att eleven utvecklar vad man kallar ett självledarskap. Med hjälp av ett starkare självledarskap är det lättare för elever att anamma attityder och beteenden som stöder och motiverar dem i sin utbildning, skyddar mot hivsmitta och befrämjar holistisk hälsa.

Metodiken, vår förändringsteori, bygger på en "theory of change" som har två grundläggande antaganden:

- En starkt självkänsla är en nödvändig förutsättning för att skapa förändring.
- Enbart information räcker inte för att skapa förändring. Man måste också ge inspiration. Vi vill nå bägge hjärnhalvorna eller "hjärnan och hjärtat". När det gäller att skapa inspiration har musik en viktig plats i vårt arbete. Specialskriften musik används i vårt arbete.

Star for Life anställer s.k. coacher som utbildas särskilt i vår metodik. Coacherna skall ha högskoleexamina inom de områden vi arbetar med. De arbetar i det skolväsendet där ungdomarna finns. Vi bygger alltså inga egna skolor utan arbetar i befintliga skolor vilket gör vårt arbete kostnadseffektivt. Vi har cirka 60 anställda i Sydafrika, 15 anställda i Namibia och fem i Tanzania, som tillsammans arbetar i cirka 90 skolor. Utbildning sker också bland lärarna och skolledarna på de skolor vi arbetar.

Vi har även två mobila hälsokliniker som kör ut till skolorna och bedriver utbildning och testtagning. Liknande möjligheter som svenska barn får hos skolsköterskan. Här kan man vägas, mätas och kolla synen och här förmedlas kunskap om såväl pubertet och mens som hygien och näringslära.

Det finns ett tiotal personer anställda i Insamlingsstiftelsen i Sverige.

Bidragen vi får kommer främst från Poskodlotteriet, företag och privatpersoner. Star for Lifes totala intäkter i Sverige uppgick till 28 732 tkr 2024. 84% av insamlade medel gick till ändamålet.

3. Vad har det skett för förändring?

Star for Life har nu arbetat i Afrika under 20 år. Sett över hela denna period har det skett en viss förskjutning i vårt arbete med elever i Afrika. Vi var ett mera uttalat aidsprojekt från starten men smittspridningen har minskat genom informationsarbete och antiretroviral medicinering. Mellan år 2000 till 2020 beräknar FN:s organ UNAIDS att antalet nya infektioner minskat med mellan 40–50 %. Numera definierar vi oss själva som en organisation som arbetar med motivationsstärkande samt hälsobefrämjande insatser i skolor i Afrika.

Om vi skulle beskriva Star for Life utifrån ett kortare tidsperspektiv är det givet att organisationen även här är stadd i fortgående förändring ur ett antal perspektiv.

Det är särskilt två områden där vi utvecklat och förnyat verksamheten under senare år. Det är utvecklingen av vårt programmaterial och inom utvärdering, "monitoring- och evaluation".

När det gäller utvecklingen av programmaterial har vi särskilt anställt personal som arbetar med detta. De utför arbetet tillsammans med de mera seniora coacherna. Under 2024 har vi reviderat och vidareutvecklat det material vi har för de yngre barnen i våra primary schools. Det gäller både Sydafrika och Namibia. Vi har utfört detta arbete utifrån nationell och internationell forskning, bästa praxis och de erfarenheter som våra coacher besitter. Genom en interaktiv, elevcentrerad pedagogik där vi i stor utsträckning använder praktiska-estetiska läromedel och övningar, syftar detta program att bidra till elevernas personliga, psykosociala och akademiska utveckling.

Under 2023 utvecklade vi även vårt programmaterial för våra high schools. På high schools arbetar vi med informationsarbete samt att med hjälp vår metodik skapa en starkt självkänsla bland våra elever. Även detta kunde implementeras under 2024.

Det andra området som vi prioriterar och lägger ner mycket förändringsarbete på, är vårt sätt att mäta utförda aktiviteter och utvärdering/effektmätning av vårt arbete. Av denna anledning har vi sedan många år en särskilt anställd forskningschef i Sverige och s.k. monitoringansvariga i Afrika som mäter utförda aktiviteter. Det finns sex personer i Afrika som arbetar med att mäta antalet utförda aktiviteter. Deras arbete utgör sedan underlag för en noggrann analys.

När det gäller antal utförda aktiviteter (det kan vara allt ifrån s.k. workshops till enskilda samtal) har vi med stor tillfredsställelse kunnat notera att de under de senaste åren ökat per anställd. Här jämför vi leveransen 2024 med det som uppnåddes 2023. Med mycket få undantag lyckades vår personal leverera fler aktiviteter än tidigare år. Ökningen i mängden aktiviteter levererades också med allt högre kvalitet i två avseenden. Aktiviteterna fördelades jämnare över våra skolor, årskurser och klasser. För det andra strukturerades aktiviteterna bättre för att säkerställa kvalitativt innehåll genom det pågående arbetet med att förbättra manualer och pedagogiska strategier i klassrummen.

Vi samlar nu in självrapporterade data från elever i våra skolor i en återkommande cykel som gör det möjligt för oss att presentera resultat varje år, och vi får också tillgång till mer och bättre data från utbildningsmyndigheterna, vilket gör det möjligt för oss att jämföra akademiska resultat och annan data från våra programskolor med andra jämförbara skolor i respektive distrikt.

Effektiviteten och noggrannheten i rapporteringen av programaktiviteter har ökat avsevärt genom införandet av IT-plattformen Kobo Toolbox. Under 2024 blev "Kobo" ett välkänt begrepp för all personal – systemet uppskattas mycket.

Leveransen av aktiviteter i vårt kärnprogram på high schools var bättre och mer komplett än någonsin tidigare. Samtliga elev-workshops genomfördes enligt plan. Vi levererade 5 962 klassrumspass, vilket översteg målet med cirka 34 procent. Klassrumspassen fördelades jämnare än tidigare.

I södra Afrika föds alltför många flickor in i en tillvaro av diskriminering, fördomar, kunskapsbrist och fattigdom. Genom Star for Lifes särskilda satsning Daughters of Africa Girls Club fokuserar vi därför på just flickors livssituation. I trygga rum och genom speciella workshops får flickorna, tillsammans med våra coacher, sätta sig in i frågor kring hälsa,

sexualitet, samtycke, könsbaserat våld, jämlikhet och entreprenörskap. Målet är en ny generation starka och oberoende kvinnor.

Under 2024 översteg antalet utförda sessioner det som planerats.

Grundskoleprogrammet stärks både genom införandet av en ny manual och genom utbildning av personal. Aktivitetsdata för 2024 visar en ökning av leveransen under 2024 inom alla komponenter. Med den nya manualen och strategin kommer grundskolecoacherna att kunna fokusera sina insatser bättre för att nå målen för de olika aktiviteterna.

Ett arbete för att ytterligare stärka programmet för våra mobila hälsokliniker inleddes 2024 och slutförs under 2025. Genom kompetens ges barn och unga kunskap och rådgivning, tillgång till hälsokontroller och psykosocial rådgivning.

Den nya utvärderingsstrategi som vi lanserade 2023 omfattar insamling av baslinjedata varje år från den nya årskullen i årskurs 8. Denna baslinje jämförs med data som samlas in från samma grupp elever cirka 18 månader senare, i september/oktober året därpå när de går andra terminen i årskurs 9. En tredje mätpunkt kommer att samlas in från dessa elever mot slutet av deras år i årskurs 11.

Vi gjorde en undersökning bland eleverna om deras upplevelse av Star for Life. Eleverna ombads ange sin övergripande upplevelse av Star for Life på en skala från 0 (mycket negativ) till 10 (mycket positiv). Medelvärdet bland alla elever var 8,9, något högre bland flickor än pojkar. Det mest positiva generella resultatet var att ju mer och ju längre eleverna hade engagerat sig i Star for Life, desto högre var deras betyg.

När det gäller indikatorer på kunskap och attityder kunde vi identifiera statistiskt signifikanta positiva förändringar i majoriteten av fallen.

När det gäller effekter av vårt program, har vi gjort omfattande undersökningar av resultat i de mycket omfattande slutskrivningar som görs i årskurs 12 (när eleverna lämnar high school vid 19 års ålder). Vi jämförde betyg bland 2 500 elever i 40 olika skolor under tre år (2021–2023). Skrivningarna pågår under tre veckor och rättas av externa examinatorer. Vi undersökte tre skoldistrikt i Sydafrika och Namibia och jämförde våra skolor i dessa distrikt med skolor som var socio-ekonomiskt jämförbara. Vi kunde konstatera att examensresultaten i våra skolor under tre år som jämfördes var högre vid samtliga mättilfällen. Det var ytterst glädjande och, som vi ser det, ett bevis på att vårt program fungerar.

Vid en ceremoni i januari 2024 berättade skolchefen i sydafrikanska Umkhanyakude att distriktet gjort fantastiska framsteg under de 20 år som Star for Life arbetat i distriktet. Från att vanligen ha varit bland de sämsta i landet vann distriktet 2024 pris som tredje bästa i hela Sydafrika. Vi har också i utvärderingar kunnat visa att våra elever har bättre kunskaper utanför de mera akademiska ämnena. Våra elever har således bättre kunskaper om hiv och aids och om sexuell och reproduktiv hälsa.

4. Hur har våra insatser bidragit till förändringen

Vi anser det säkerställt genom våra mycket omfattande utvärderingar och resultat i externt rättade slutexamina, att vårt arbete har god effekt. Vi har som ovan nämnts kunnat visa att våra elever har bättre kunskaper om hälsorelaterade frågor samt att vi kunde visa att vi under tre år bland 2 500 elever kunde påvisa bättre resultat i omfattande externt rättade slutskrivningar.

På de skolor vi arbetar finns en resurs i form av vår coach från Star for Life, som arbetar med efter ett program som vi skapat och prövat under 20 år. Det är de som dagligen möter våra elever i klassrummen, förmedlar kunskap om studieteknik och självkänsla och som bär deras förtroende.

Detta är en resurs som andra jämförbara skolor saknar. Det är uppenbart att denna extra resurs har stor betydelse för eleverna.

Det finns omfattande forskning som visar att goda betyg tidigt i livet har en positiv långsiktig effekt för den enskilde eleven. Det finns också forskning som visar på negativa effekter senare i livet vid dåliga betyg. Det finns även forskning som visar en tydlig korrelation mellan goda skolbetyg och god hälsa senare i livet. Vi har ett starkt stöd från gällande forskning i detta avseende.

5. Hur vet vi att vi gör rätt saker?

Vi har ständigt utvärderat vårt arbete på en mängd områden. Det gäller kunskaper, attityder och skolresultat. Det finns två huvudspår när man mäter förändring. Antingen mäter vi förändring över tid hos våra elever men även ibland genom att jämföra våra skolor med skolor med samma socio-ekonomiska förutsättningar, där vi inte arbetar.

Det kan vara av visst värde att i en rapport som denna visa på att vi under perioder visat sämre resultat och hur vi dragit lärdomar av detta. Det visar hur vi som organisation hanterar problem som vi kan ställas inför. Denna typ av mätningar har vi nu genomfört under 15 år. Enkelt uttryckt kunde vi inledningsvis, runt 2010, se väldigt positiva resultat av vårt arbete. Fem år senare var inte resultaten lika entydiga (dock inte dåliga). Vi tvingades då analysera orsakerna till detta.

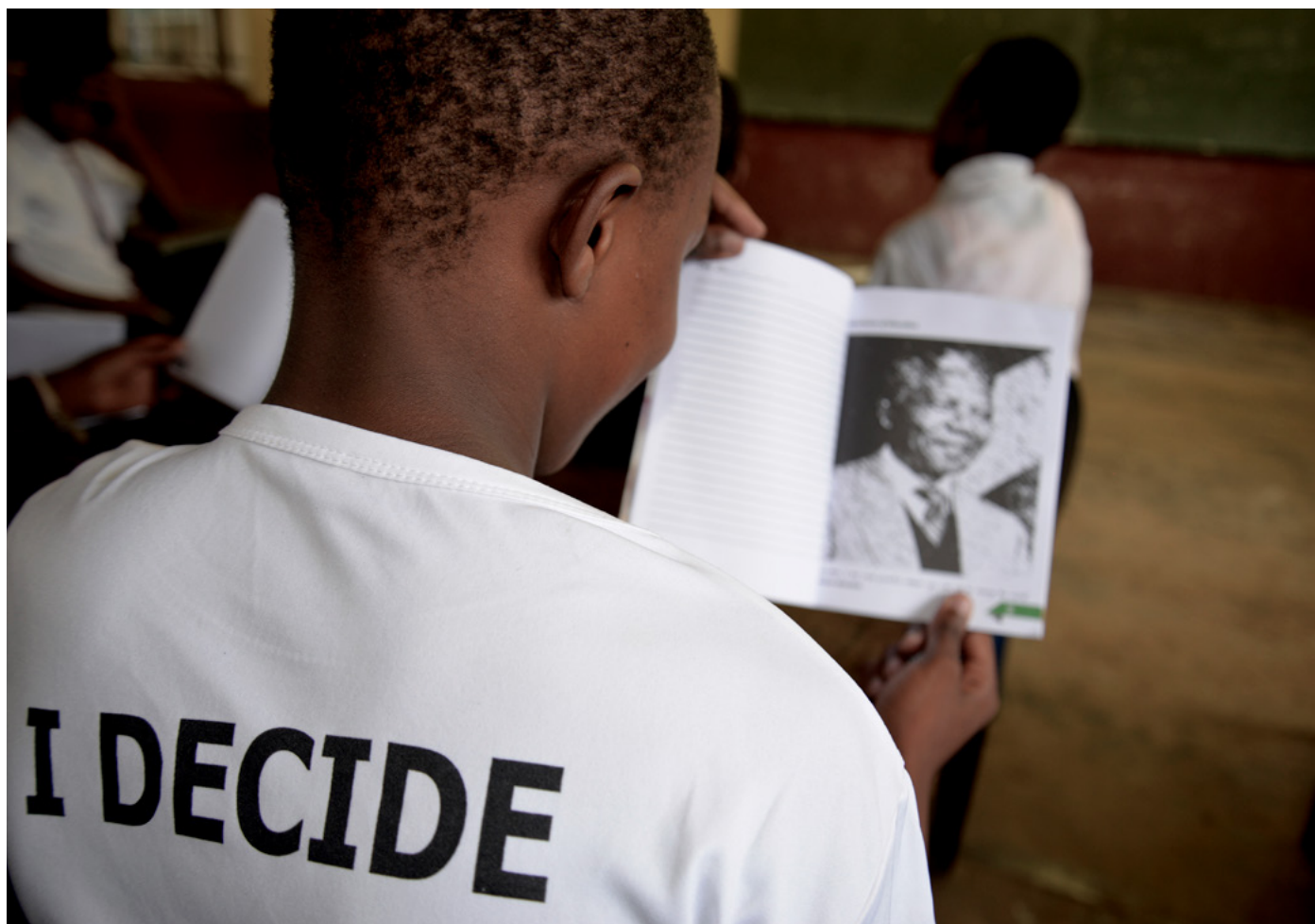
En faktor som vi trodde kunde ha betydelse var att den s.k. coachtättheten hade minskat. Vi gjorde en förändring som kom att innebära att en coach arbetade på flera skolor. Att coacherna arbetade på flera skolor bland fler elever, gjorde att vi kunde uppgge att vi nådde fler, vilket vid en ytlig analys såg bra ut. Men coachen hade mycket mindre tid för eleverna. När vi såg fallande resultat samtidigt som vi "spätt" ut coachens arbete med elever, drog vi slutsatsen att här fanns ett samband. Särskilt som vi sett mycket bra resultat tidigare. Vi har därefter ökat coachtättheten.

En annan faktor vi kunde upptäcka var att antalet aktiviteter per coach inte uppfyllde vår plan. Det levererades helt enkelt för lite. Orsakerna till detta kan vara flera, inte minst pandemin, men genom att problemet kunde identifieras ökade uppmärksamheten från chefer och anställda på vikten av leverans. Vi följer numera detta väldigt noga inom hela organisationen och till vår glädje kan vi notera en rejäl förbättring.

Vi har också som nämnts ovan lagt ner mycket tid och resurser på att utveckla vårt programmaterial. Man kan något förenklat säga att vi efter 20 år är inne på en tredje, och förbättrad, version av ett material där grundidéerna fanns från början, men att en utveckling skett.

Utan en omfattande monitoring-enhet hade vi aldrig upptäckt de problem vi nämnt ovan. Sammantaget finns det cirka 100 anställda i Sverige, Sydafrika, Namibia och Tanzania. Sju av dessa arbetar med insamlande av material om hur vi arbetar och analys av detta. Utan dessa personers arbete hade vi knappast kunnat veta att vårt arbete har en tydlig effekt. Vi lägger alltså mycket resurser på just detta men anser det vara väl investerade pengar. Samtidigt bör det också framhållas att styrelsen är mycket drivande när det gäller att påtala att det skall göras kontinuerliga utvärderingar. Styrelsen ryggade inte heller för att diskutera på ett konstruktivt och öppet sätt vad som kunde vara orsaken till mindre bra resultat under några år. Därefter vidtogs åtgärder.

Om vi erhåller resultat som visar låg aktivitet och sämre kunskaper måste vi konstatera att vi inte gör rätt. Det har således hänt historiskt. Då måste det göras en kritisk granskning. Men om vi konstaterar att vi levererar över plan, att eleverna har bättre

kunskaper på våra skolor och högre betyg, vet vi att vi är på rätt spår. Detta har varit fallet de senaste två åren.

Star for Life har under två decennier byggt upp en gedigen struktur för förändringsarbete i skolmiljö – baserat på vetenskaplig metod, utvärdering, lokal förankring och emotionell inspiration.

Vi vet att vi gör skillnad, eftersom vi mäter, analyserar och förbättrar. Och vi vet att varje insats – varje samtal, workshop, klassrumslektion eller flickklubb – bidrar till att förändra unga människors liv.

"Education is the most powerful weapon you can use to change the world." – Nelson Mandela

Jessica Grundström Ahldin
Generalsekreterare